

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף קליטת תלמידים עולים

חג הסיגד במערכת החינוך

50 יום לאחר יום הכיפורים נוהגים יהודים יוצאי אתיופיה לחגוג את חג הסיגד. השנה חל החג בכ"ט בחשוון תשע"ו (11/11/15).

החג מסמל את חידוש הברית של יהודי אתיופיה עם עמם ועם תורתם. משמעות השם "סיגד" הוא סגידה והשתחוות ככתוב: "ויברך עזרא את ה' האלוהים ויענו כל העם אמן אמן במועל ידיהם, ויקודו וישתחוו לה' אפיים ארצה" (נחמיה ח', ה'-ו')

"חוק חג הסיגד" התקבל בכנסת ביום כ"ז בסיוון תשס"ח (30 ביוני 2008). במסגרת החוק מוסדות החינוך מציינים חג זה בפעילות לימודית וחברתית. ציון החג במערכת החינוך נועד לחזק את הקשר של בני הקהילה למורשתם, לאפשר מקום של כבוד לנכסים התרבותיים שהעולים מביאים עימם, לשרש דעות קדומות ולהביא להערכה הדדית ולסובלנות כלפי קהילת יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית.

ניתן למצוא את נוסח החוק באתר האגף:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Olim/TokhniyetTalmidimOlim/HaHaSigd/HagHaSigd.htm>

האגף לקליטת תלמידים עולים מציע במסמך זה, מתווה להפעלה חינוכית משמעותית בשבוע בו חל החג. (השבוע המתחיל ביום כ"ו בחשוון (8/11/15)).

הנחות יסוד להפעלה חינוכית בחג הסיגד

- א. חוק חג הסיגד מאפשר למערכת החינוך לאמץ גישות רב תרבותיות ופלורליסטיות ולפתח סובלנות.
- ב. הפעילות החינוכית בחג הסיגד מאפשרת ליוצאי אתיופיה הזדמנות ל"השמיע את קולם" במסגרות החינוכיות והחברתיות.

הכנת צוותי המורים לקראת הפעילות

1. מידע וחומרי הוראה ניתן למצוא באתר האגף לקליטת תלמידים עולים בכתובת:
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Olim/TokhniyetTalmidimOlim/HaHaSigd/HagHaSigd.htm>
2. מנחים ומגשרים חינוכיים יוצאי אתיופיה, ניתן להזמין למפגש עם הצוות החינוכי ולהתייעץ לגבי תכנים ומרצים. ניתן לפנות למרכז לתיאום, גישור וליווי פעילות לתלמידים בני הקהילה האתיופית בטלפון: 02-6441125
3. הרצאות מצולמות של מומחים בתחום הקליטה, ניתן לצפות בהרצאה ולקיים דיון ערכי בעקבות הצפייה. ההרצאות נמצאות באתר האגף לקליטת תלמידים עולים בכתובת:
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Olim/HarzaotMezulamot/Harzaot/ShiluvHevrati.htm>

נושאים וערכים לבניית תכנית הפעילות

המלצה לנושאים בחינוך היסודי

- א. **דת ואמונה** – יהודי אתיופיה אימצו את מנהג חידוש כריתת הברית ועושים זאת במועד שקבעו כוהני הקהילה 50 יום לאחר יום הכיפורים, בדומה לשבועות החל 50 יום לאחר פסח. הסיגד מזכיר את מתן התורה בהר סיני, כיסוד הברית עם האל, והעם נקרא להיות נאמן לברית זו.
- ב. **חגיגות וקדושה** – חג הסיגד מאופיין באווירה של קדושה וטוהר. רבים מהקהילה שחו את החג באתיופיה, מתארים את המאורע בדומה לתיאור של "מתן תורה" כפי שמתואר במקרא.
- ג. **כבוד** – ערכי הכבוד לזולת, למבוגרים בקהילה ולטבע היו מאפיינים בולטים בחגיגות הסיגד. ניתן להדגיש את העלייה להר והיציאה לטבע, את האופי הקהילתי של החגיגות בהן היה כבוד למנהיגים הדתיים שהובילו את הטקס שבו השתתפו גם הצעירים והילדים.

המלצה לנושאים בחינוך העל-יסודי

- א. **כמיהה לציון** – הדבקות של הקהילה בערכי אבות והציפייה להגשים את התקווה להגיע לירושלים הינה חלק מתקומת המדינה וקיבוץ הגלויות.
- ב. **מנהיגות** – מבוגרים יוצאי אתיופיה מדגישים את כוחה של המנהיגות הרוחנית, שבתנאים מינימליסטיים הפיחה בקהילה תחושה של התרוממות רוח, תקווה ועידוד.
- ג. **מקורות מקראיים** - מעמד הר סיני המתואר בספר שמות, במעמד זה נכרתה הברית בין בני ישראל ובין ה'. שיבת ציון המתוארת בספר עזרא ונחמיה, שם חידשו את הברית כאשר שבו בני ישראל לארצם (ליהודה).

הצעות לפעילות בכיתות בבית הספר ובקהילה

א. פתיחת הנושא בכיתה בפעילות: לפרוע את השטר!

על השטר של מאה שקלים מצוטטים דבריו של יצחק בן-צבי, נשיאה השני של מדינת ישראל ובהם הוא מדגיש את הצורך לתת ביטוי לייחודיות של הקהילות השונות העולות לארץ בשנותיה הראשונות של המדינה.

בין היתר כתובים על השטר הדברים הבאים: "אנו פותחים היום בשורה של כינוסי ראשי-חדשים המוקדשים לשבטי ישראל, עולי גולה מכל התפוצות" ... "שאיפתנו היא לספח, כפי יכולתנו, את תהליך קירוב הלבבות בין שבטי ישראל החוזרים למולדת, על ידי פגישות הדדיות עם נציגיהם וכן על ידי שיחות בינם לבין עצמם. בכוונתנו להעלות את ניצוצות האורה הצפונים בכל שבט משבטי ישראל, לעשותם נחלה לכל האומה, להבליט ולהעלות את ערכי הרוח המיוחדים לכל אחד מהשבטים, ערכים העשויים למשוך את הלב לאהבה ולהוקרה. הפגישות הללו ידובבו את בני כל העדות שיספרו על עצמם בלשונם ובסגנונם"....

דברי הנשיא השני, הינם תשתית לציון חג הסיגד כיום, ניתן לפתוח את הנושא בכיתות בפעילות חקר על השטר.

ב. שילוב הנושא בפתיחת יום הלימודים במהלך השבוע

נושאים מומלצים: מידע על החג, מידע על הקהילה של יוצאי אתיופיה בישראל, סוגיות קליטה ושילוב, אקטואליה, צפייה בסרטונים וקריאת קטעי ספרות.

ג. פעילות שיא ביום החג

הצעות לפעילות: טקס, הרצאה, צפייה בסרט או השתתפות במופע, ניתן לשלב הפעלה אומנותית או פעילויות יצירה ומוסיקה.

ד. מפגש עם בני הקהילה

בשבוע הפעילות ניתן להזמין מגשרים חינוכיים לספר על החג ומשמעותו. לקיים מפגשים עם ישראלים יוצאי אתיופיה המהווים מודל להשתלבות. במהלך השבוע רצוי ליזום מפגשים עם הורים לחיזוק הקשר הבין דורי בתוך קהילת יוצאי אתיופיה ובינם לבין כלל הקהילה הבית ספרית. מומלץ להזמין איש רוח מהקהילה, קייסים, סופרים ושחקנים. בתכנון מראש ניתן להזמין לקהילת בית הספר הופעות תיאטרון.

ה. תערוכות

בשבוע הפעילות יוצגו עבודות חקר של תלמידים על קהילת יוצאי אתיופיה, יוצגו תערוכות צילומים, עבודות שורשים ועבודות לבגרות.

ו. טיול ויציאה לטבע

ניתן לדמות מעט מהחוויה של החג כפי שנחוג באתיופיה ולארגן יציאה לטיול ובו טיפוס לפסגת הר וקריאה של קטעי תפילה, סיפור או טקסט היסטורי.

ז. ראינות

ניתן להיערך מראש ולקיים ראינות אישיים עם מבוגרים בקהילה, לצלם ולערוך לקראת שבוע הפעילות ולהציגם במסגרות שונות.

ח. ספרייה

בשבוע הפעילות מומלץ לקיים פעילויות מיוחדות בספריית בית הספר, ערבי קריאה עם הורים, הזמנת סופרים ויוצרים מהקהילה ויוצרים על הקהילה.

חשוב לדעת

ביום חג הסיגד מתקיימת פעילות ממלכתית בארמון הנציב בירושלים, במהלכה מתאספים בני קהילה ואחרים, מאזינים לתפילות הקסים ומקיימים מפגש תרבותי-חברתי. במקום מתקיימות גם פעילויות חינוכיות.

מומלץ לקיים פעילות הכנה לתלמידים המשתתפים באירועים אלה בתחומי התוכן וההתנהגות.